

ขอมอบกายถวายไว้ในเบื้องบาท
แห่งพระระฆุราชเรืองศรี
ใต้ร่มพระบรมราชจักรีวงศ์

ศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านในพระบรมราชานุเคราะห์
จัดพิมพ์ในวาระ ๑๐๐ ปี เสือป่า และ ๔๐ ปี ลูกเสือชาวบ้าน
พุทธศักราช ๒๕๕๔

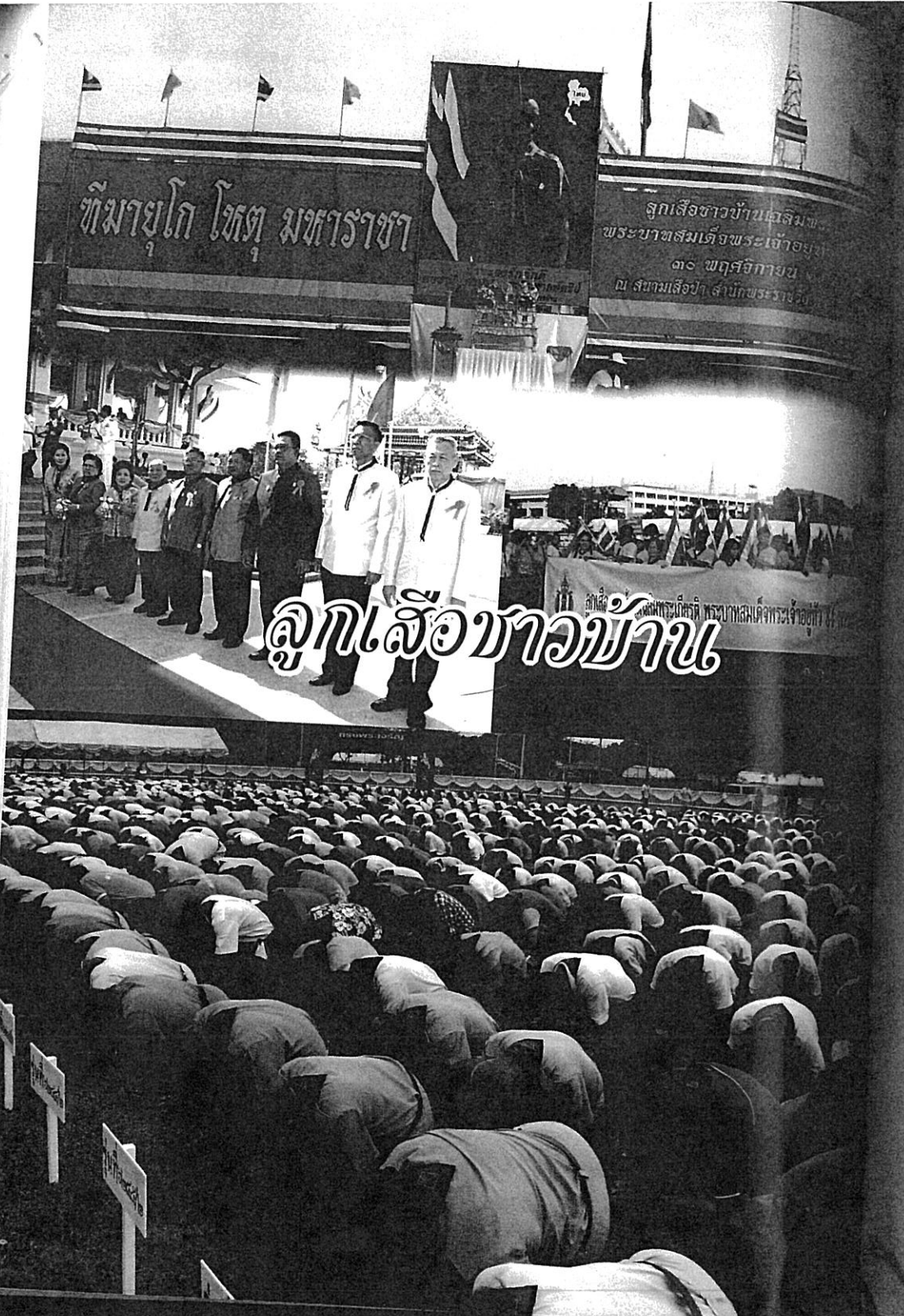

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านที่กองกำกับการ ตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ จังหวัดอุดรธานี เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๑๕ และได้ ทรงรับกิจการลูกเสือชาวบ้านไว้ในพระบรมราชานุเคราะห์ ต่อมาพระราชทานเงินทุน ชั้นต้น เพื่อใช้ดำเนินการขยายการฝึกลูกเสือชาวบ้าน อีกทั้งได้พระราชทานผ้าผูกคอ ห่วงรัดผ้าผูกคอ และหน้าเสือ สำหรับผู้ที่ผ่านการอบรมเป็นลูกเสือชาวบ้านทุกคน แต่บัดนั้นจนถึงปัจจุบันนี้

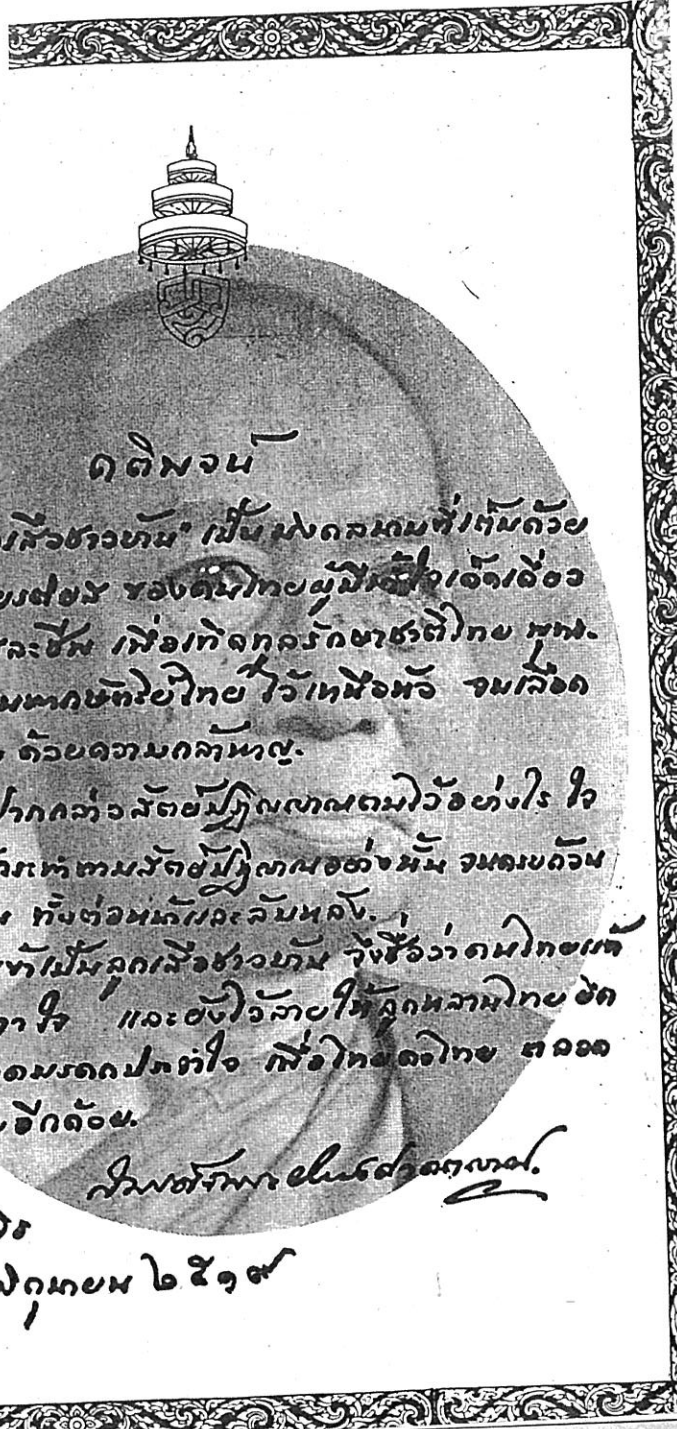
หลังจากนั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จ พระราชดำเนินไปในพื้นที่ชุมนุมลูกเสือชาวบ้านครั้งที่ ๑ ซึ่งมีลูกเสือชาวบ้านจากจังหวัด ต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้าร่วมชุมนุม รวมทั้งสิ้น ๑,๖๒๐ คน ณ พุ่งศรีเมือง จังหวัดอุดรธานี สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ก็ได้ทรงอุปถัมภ์กิจการลูกเสือ ชาวบ้านมาโดยตลอด แม้เมื่อเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมลูกเสือชาวบ้าน และพลกนิกร ก็ทรงฉลองพระองค์ลูกเสือชาวบ้านอยู่เป็นนิจศีล นับเป็นพระมหากษัตริย์คุณเป็นล้นพ้น สุดจะสรรหาคำใดมากกล่าวเทียบได้

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

๙ สิงหาคม ๒๕๑๖

ลูกเสือชาวบ้าน

จดหมายเหตุ

คำว่า "ลูกเสือชาวบ้าน" เป็นแปลตามตัวที่ทับด้วย
 สักดิ์ศรี ก็เลยสงขร รองคณบดีของมูลนิธิใจเด็ดเดี่ยว
 พร้อมที่จะสละชีพ เพื่อเทิดทูนรักษาชาติไทย พท.
 ๓๖ พรรคพวกขัตติยไทยไว้เหนือหัว จนเลือด
 หยดสุดท้าย จักรวรรพคณาณ.

ได้ออกปากกล่าวสัตย์ปฏิญาณตนไว้อย่างไร ใจ
 ต้องตั้งให้ดกเทศมวตย์มีปฏิญาณอย่างนั้น จนหมดด้วย
 ไม่ผิดเหมือน ทั้งก่อนและหลัง.

ผู้สมัครที่เป็นลูกเสือชาวบ้าน จึงชื่อว่าคณบดีของ
 กิ่งกอบ อจจาไร และยังมีใจรักให้ลูกหลานไทย อด
 ก็เป็นยอดมรดกปกตใจ ก็คือไทยคณบดีของ ๓๖๐๐
 ที่สิ้นสชาติอีกด้น.

วิมลวิมล อธิบดีกรมการ.

อัครราชมนตรี
 วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๑๗

ประวัติและความเป็นมาของลูกเสือชาวบ้าน

ความเป็นมา

เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๐๘ พันตำรวจเอก สงัด โรจน์ภิรมย์ อดีตผู้กำกับตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา ถูกยิงบาดเจ็บสาหัส ที่บ้านนาบัว ตำบลเรณูนคร อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม (ปัจจุบันอยู่ในพื้นที่อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม) พระรศคมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ประกาศก้องว่า เป็น วันเสียขียนแตก หลังจากนั้นสถานการณ์ตามแนวชายแดนไทยในภาคอีสานก็ถูกภัยคุกคามจากการปฏิบัติการของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์โดยการแทรกซึมโฆษณาชวนเชื่อของพรรคคอมมิวนิสต์ชกชนเด็กหนุ่มชาวเขาให้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ และให้เดินทางไปฝึกอบรมลัทธิการเมือง การทหารของพรรคคอมมิวนิสต์ ในทางตอนเหนือของประเทศลาว ประเทศเวียดนาม และประเทศจีนตอนใต้ เป็นเวลา ๔-๕ เดือน เมื่อเด็กเหล่านี้กลับสู่ถิ่นฐานเดิม ก็ให้ทำการโฆษณาชวนเชื่อชักชวนคนในหมู่บ้านต่างๆ ให้นำนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ อีกทั้งยังชักจูงให้ต่อต้านขัดขวางการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่รัฐที่เข้าไปช่วยพัฒนาชาวเขา ต่อต้านชาวเขาที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลอยู่เสมอ ที่เลวร้ายกว่านั้นชาวเขาที่ลุ่มหลงนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ยังใช้วิธีการ ลอบทำร้าย ลอบฆ่าผู้ที่ให้ข่าว ผู้ที่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ แล้วขยายผลไปสู่หมู่บ้านใกล้เคียงในพื้นที่ราบเขตอำเภออื่นๆ ของจังหวัดเลยอย่างกว้างขวางเพราะลักษณะภูมิประเทศในพื้นที่ส่วนนี้ เอื้อต่อการแทรกซึมของผู้ก่อการร้ายด้วยเหตุที่มีภูเขาสูงรกทึบล้อมรอบจากประเทศลาวจนถึงภูมิลเอยากแก่การตรวจสอบหรือสกัดกั้นของเจ้าหน้าที่เขตแดนระหว่างประเทศไทย-ลาว มีเพียงแม่น้ำเหืองเล็กๆ กันเป็นพื้นที่ทุรกันดารมาก การส่งกำลังบำรุงต้องใช้อเฮลิคอปเตอร์เท่านั้น

สภาพหมู่บ้านตามแนวชายแดนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

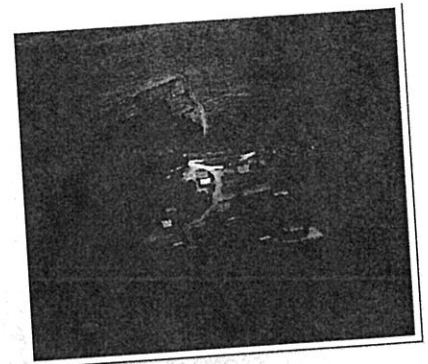

หมู่บ้านที่ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้ก่อการร้าย จะเกิดการปะทะกับเจ้าหน้าที่

พ.ศ. ๒๕๑๐ พันตำรวจโท สมควร หริกุล ขณะดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายเขต ๔ ค่าย "พลาญยุทธ"^๑ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้รับผิดชอบพื้นที่ที่มีปัญหาข้างต้น ตระหนักถึงภัยคุกคามและพยายามไปสู่กลุ่มชาวบ้านอื่นที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงมีสภาพทุรกันดาร ติดต่อชายแดนใกล้ฐานปฏิบัติการของประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะเสียเปรียบทางยุทธศาสตร์ ล่อแหลมต่อการคุกคามของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ จึงได้ทำโครงการสำรวจสภาพชาวเขา ในบริเวณภูหินร่องกล้า ภูชี้เต่า ภูป่าบาย ภูเขาย่า บริเวณพื้นที่ภูเขารอยต่อจังหวัดเลย เพชรบูรณ์ พิษณุโลก เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงพัฒนาสภาพความเป็นอยู่ให้สามารถช่วยเหลือตัวเอง รวมทั้งจัดตั้งโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน การดำเนินการเป็นไปด้วยดี แต่ต่อมาได้รับคำสั่งให้ถอนกำลังตำรวจตระเวนชายแดนออกจากพื้นที่ภายใน ๗ วัน โดยไม่ทราบเหตุผลทำให้ตำรวจหลายร้อยคนเกิดความเสียใจที่ต้องทิ้งผลงานของตน ซึ่งเหลือแต่เพียงโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนไว้ ๒ แห่ง คือ ที่บ้านภูชี้เต่าที่บ้านป่าบาย

แผนที่ภูชี้เต่า

หมู่บ้านชาวเขาเผ่าหม้ง ห่างจากภูชี้เต่า ๓ กิโลเมตร

พ.ศ. ๒๕๑๑ เกิดกรณีก่อการร้ายที่บ้านป่าบาย บ้านภูชี้เต่า บ้านทับเบิก เขาปู่ เขาย่า โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีครูตำรวจตระเวนชายแดน เพียง ๒ คน ถูกคุกคามและถูกข่มขู่ ไม่สามารถทำการสอนต่อไปได้ต้องถอนตัวออกจากบ้านป่าบายและบ้านภูชี้เต่า โรงเรียนจึงถูกเผาเมื่อ ๓ ธันวาคม ๒๕๑๑ พันตำรวจโท สมควร หริกุล

^๑ ค่ายเสนาธิการยุทธ ได้ก่อตั้งขึ้นโดยใช้นามของหลวงเสนาธิการยุทธ หรือ พลตำรวจตรี หม่อมราชวงศ์เสวตรเสนาธิ์ วัชรวิงษ์ อดีตผู้บังคับการตำรวจภูธร ๔ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาคนแรกในระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๙๔-๒๔๙๗ และในปีเดียวกันกระทรวงมหาดไทยได้ตั้งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ตามประกาศลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๔๙๗ ตำรวจตระเวนชายแดนค่ายเสนาธิการยุทธก็ได้รับการจัดตั้งเป็นกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ (ปัจจุบันคือกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔) รับผิดชอบภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน ๔ จังหวัด

จึงนำกำลังเดินทางไปดูสถานที่เกิดเหตุด้วยตนเองพร้อมด้วย พันตำรวจโท กฤษ สังขทรัพย์ ผู้กำกับการตำรวจ
จังหวัดเลย และร้อยตำรวจเอก พิเชษฐ์ เกษบุรมย์ ผู้บังคับกองร้อยที่ ๒ ตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ พันตำรวจ
สมควร หริกุล บัญชาการอยู่ที่ฐานปฏิบัติการอำเภอด่านซ้าย มีการปะทะกับผู้ก่อการร้ายที่เป็นม้ง ทำให้ก่อนตัว
เป็นเวลาถึง ๑๗ วัน ผู้ได้บังคับบัญชาเสียชีวิต ไปหลายคน สถานการณ์ที่บ้านภูชี้เต้า บ้านป่ายาบ ได้ทวีความรุนแรง
ขึ้น มีคนบาดเจ็บ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก ทางกองทัพภาคที่ ๒ และกองทัพภาคที่ ๓ ได้ปฏิบัติการและสนับสนุน
การสู้รบจนยึดพื้นที่คืนได้ จากการสืบสวนแหล่งข่าวประชาชนในพื้นที่ปรากฏว่ามีกำลังจากนอกประเทศมาสนับสนุน
ผู้ก่อการร้ายชาวเขาในบริเวณบ้านป่ายาบ บ้านภูชี้เต้า โดยอาศัยเส้นทางบ่อเหมืองน้อย บ้านนาซอก บ้านนา
กอหก บ้านนาพิง บ้านนาสิง บ้านแสงพา บ้านเหมืองแพร่ ซึ่งอยู่เขต กิ่งอำเภอนาแห้ว อำเภอด่านซ้าย จังหวัด
พันตำรวจโท สมควร หริกุล ได้ส่งกำลังตำรวจตระเวนชายแดนไปตั้งจุดสกัดเฝ้าตรวจชายแดน เพิ่มครูสอนที่โรงเรียน
บ้านนาซอก บ้านเหล่ากอหก พร้อมกับเจ้าหน้าที่ประจำจุด ซึ่งเดิมใช้กำลังเพียงจุดละ ๗ คน ต่อมาสถานการณ์รุนแรง
ขึ้นจากการคุกคามของผู้ก่อการร้าย ทำให้ต้องเพิ่มกำลังเป็น ๑ หมวด จนกระทั่งเป็น ๑ กองร้อย แต่สถานการณ์
ก็ยิ่งรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ...ในเหตุการณ์ครั้งนั้นศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้าน (๒๕๓๐: ๑๗) ได้บันทึกข้อความตอนหนึ่ง
สะท้อนใจมาก ความว่า...เมื่อกำลังตำรวจตระเวนชายแดนหนึ่งหมวดถูกผู้ก่อการร้ายโจมตีบริเวณภูชี้เต้า ทำให้
ตำรวจตระเวนชายแดนเสียชีวิต ต้องใช้เฮลิคอปเตอร์ไปรับศพ และชิ้นส่วนต่างๆ เช่น แขน ขา ซึ่งขาดเป็น
ท่อนๆ ขณะที่นั่งมาพร้อมศพจากภูชี้เต้าถึงค่ายเสนาธิการยุทธรัน พันตำรวจโท สมควร หริกุล นำคาโหลตลอด
ทางด้วยความสังเวช และสงสารลูกน้อง

สมรภูมิต่อจุด

ยอดภูกลมโล

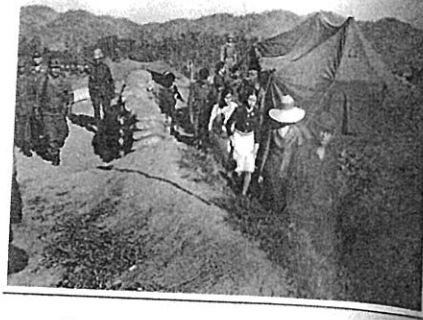
สนามบินภูชี้เต้า

เครื่องบินลำเลียงแบบคาริบู ของกรมตำรวจที่บินไปทิ้งระเบิดยิง เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๑

พันตำรวจโท สมควร หริกุล (๒๕๒๗) ได้บันทึกความทรงจำไว้ว่า “กระผมมีความห่วงใยในความรับผิดชอบ
ต่อภารกิจ ตามแนวชายแดน เพราะประชาชนคนไทยแบ่งฝักแบ่งฝ่าย ต่างก็คิดว่าตนเป็นฝ่ายถูก อีกฝ่าย
เป็นฝ่ายผิด แยกความสามัคคี โฉมดีทำลายสถาบันของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เอกสิทธิ์ และวัฒนธรรม
ของชาติ ซึ่งเป็นหลักยึดเหนี่ยวของชาติ ยุยงให้ละเมิดกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และชื่อแปของบ้านเมือง
จับอาวุธประหัตประหารกัน เพราะต่างฝ่ายต่างถือว่าอีกฝ่ายเป็นศัตรูทางปรัชญาและความคิด ต้องทำลายล้าง
ให้หมดสิ้นไปโดยการใช้กำลัง ใช้พื้นที่ซึ่งเป็นแผ่นดินไทยทำการสู้รบกันเองระหว่างคนไทยด้วยกัน ความหายนะ
ก็เกิดขึ้นในแผ่นดินมีสภาพเหมือนกับตอนเสียกรุงศรีอยุธยาทั้งสองครั้ง ซึ่งในยุคนั้นเราเสียกรุงเพียงอย่างเดียว
แต่ถ้าเราพ่ายแพ้ในครั้งนี้ก็เท่ากับเราต้องสูญเสียระบอบการปกครอง และสถาบันของชาติไทยอย่างแน่นอน
กระผมได้ครุ่นคิดและพยายามหาแนวทางแก้ไขอยู่ตลอดเวลา จึงคิดถึงปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทาง
ในการแก้ไข ซึ่งพอจะสรุปได้ว่าเหตุที่ประชาชนให้ความร่วมมือกับผู้ก่อการร้ายเพราะสาเหตุความไม่เข้าใจ
หลงเชื่อการปลุกระดม โฆษณาชวนเชื่อก่อให้เกิดความหวัง ความกลัว ความสังเวชใจ ความรัก เชื่อว่าวิธีการ
ของคอมมิวนิสต์ดีกว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย คนที่ไม่ร่วมมือก็ถูกขู่บังคับให้ยอมรับพยายาม
สร้างเงื่อนไข ให้ประชาชนทุกๆ คนมีบทบาทร่วมในการต่อสู้จนแยกไม่ออกว่า ใครเป็นทหาร เป็นประชาชน
เป็นผู้ก่อการร้าย ทำให้เกิดความระแวงไม่ไว้วางใจ ระหว่างคนไทยด้วยกัน สถานการณ์ยิ่งเลวร้ายหนักขึ้น
ทุกๆ วัน”

ในการสู้รบครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ
เยี่ยมทหาร ตำรวจ และผู้บาดเจ็บ และทรงเยี่ยมประชาชนที่จังหวัดเพชรบูรณ์ ถึง ๓ ครั้ง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
พร้อมทั้งพระเจ้าลูกเธอทั้งสองพระองค์ เสด็จฯ ทรงเยี่ยมทหาร, ตำรวจ ผู้บาดเจ็บในการสู้รบ
โรงพยาบาลสนามทำให้ทหาร ตำรวจ สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ อย่างหาที่สุดมิได้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ทรงมีพระราชกระแสให้
พ.ต.ท.สมควร หริกุล ตามเสด็จฯ ไปกรุงเทพฯ ด้วย

สุภา หริกุล (สัมภาษณ์, ๒๕๕๔) เล่าว่า... “ขณะที่ พันตำรวจโท สมควร หริกุล เฝ้ารอเสด็จฯ กลับ
กรุงเทพมหานคร ที่บ้านภูชี้เต้า หุบเขารอยต่อจังหวัดเลยกับจังหวัดเพชรบูรณ์ ทรงรับสั่งให้พันตำรวจโท สมควร
หริกุล ตามเสด็จฯ ไปกรุงเทพฯ ด้วย ระหว่างอยู่บนเครื่องบินพระที่นั่ง พันตำรวจโท สมควร หริกุล ได้กราบบังคมทูล
บรรยายสรุปเรื่องการสู้รบพร้อมใช้แผนที่ที่มีอยู่ประกอบการบรรยายอย่างละเอียด ถวายแด่พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัว เมื่อกราบบังคมทูลจบพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่า... มั่งนี่ยาไปฆ่าเขา เราเพียงพัฒนา
รอบๆ ภูเขาให้เจริญ ไม่ส่งอาวุธให้เขา เขาต้องลงมาจากภูเขามาเอาของใช้ที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น เกลือ
น้ำตาล น้ำมัน ไม่ขีดไฟ ฯลฯ เราก็ให้เขาไป ก็เกิดการเข้าใจกัน และรู้สถานการณ์ของเขาได้ดี”

ยุลา อมาตยกุล^(๒) (๒๕๓๙) บันทึกไว้ว่า “นายขวัญแก้ว วัชโรทัย ข้าราชการบริหารของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มาหาครูเพทยา อมาตยกุล นายกสโมสรลูกเสือกรุงเทพฯ ประราชกว่า พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ จะให้จัดตั้งกองลูกเสือให้แก่ลูกหลานชาวเขาที่มีภูมิลำเนาอยู่ หมู่บ้านคอยปุย และ
หนองหอย ใกล้พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ที่เชียงใหม่ ได้มีการปรึกษาหารือกันถึงเรื่องการจัดทำ ธงประจำกอง
และสีของผ้าผูกคอลูกเสือ และส่วนใหญ่เป็นลูกเสือสำรอง ครูเพทยา อมาตยกุล ได้จัดทำ ธงประจำกองขึ้น ๒ ธง
เป็นธงสีเหลืองของลูกเสือสำรอง มีตราเครื่องหมายและปักชื่อกองลูกเสือขึ้นทูลถวาย ซึ่งทรงพระราชทานนามกอง
ลูกเสือทั้ง ๒ กองว่า กองลูกเสือสำรองเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์คอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ และกองลูกเสือสำรอง
เจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์หนองหอย ใช้ผ้าสีแดงเลือดคนกลีบด้วยสีดำ ชายสามเหลี่ยม มีเครื่องหมายลูกเสือจังหวัด
เชียงใหม่ สีนี้เป็นสีของตำรวจ และเป็นสีเดียวกับสีของกองลูกเสือสำรองโรงเรียนสันติราษฎร์บำรุงเป็นสีของ
ความเป็นอัศวิน

กองลูกเสือสำรองอยู่ในความดูแลและมีกอบรมของตำรวจตระเวนชายแดน ครูเพทยาฯ ได้ริเริ่มนำ
ลูกเสือชาวเขาเผ่าต่างๆ เช่น มูเซอ อีเก้อ แม้ว ฯลฯ ซึ่งมีภูมิลำเนาจากทุกภาคของประเทศไทย โดยขอให้ตำรวจ
ตระเวนชายแดนช่วยคัดเลือก และจัดพาหนะนำส่งถึงสโมสรลูกเสือกรุงเทพฯ ประมาณ ๖๐-๗๐ คน มาร่วมเดิน
สวนสนามถวายความจงรักภักดีแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ และมี
โอกาสได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ณ พระตำหนักสวนจิตรลดา เข้าเฝ้าฯ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพ
พรรณี พระบรมราชินี ในรัชกาลที่ ๗ และเข้าเฝ้าฯ รับพระราชทานของขวัญจาก สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้า
สิรินธรฯ (พระอิสริยยศในขณะนั้น) การนำลูกเสือชาวเขาเข้ามาในเมืองหลวงนี้ ได้รับความร่วมมือด้วยดีจาก
ทุกหน่วยงานและปฏิบัติต่อเนื่องกันมาทุกปี”

^(๒) นางยุลา อมาตยกุล นายกสโมสรลูกเสือกรุงเทพมหานคร และประธานมูลนิธิครูเพทยา อมาตยกุล เพื่อกิจการลูกเสือ ทรพยา
นายเพทยา อมาตยกุล อดีตนายกสโมสรลูกเสือกรุงเทพมหานคร

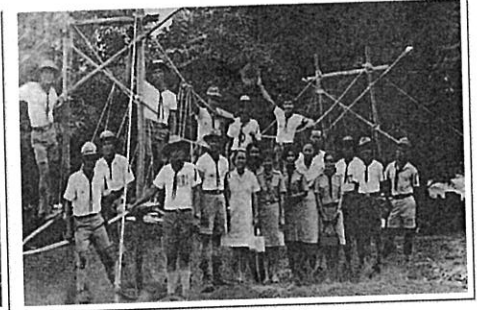
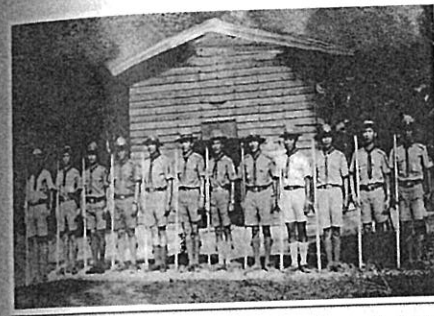
พลตำรวจโท เจริญฤทธิ์ จรรย์โรมรัน^(๓) (๒๕๓๖) ได้บันทึกความทรงจำไว้ว่า “ขณะนั้นตำรวจตำแหน่งผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน พันตำรวจเอก จิตร สีสายทอ ผู้กำกับตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๕ (ปัจจุบันคือกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๓) ได้เสนอขอตั้งหน่วยลูกเสือชาวบ้านภาคเหนือ ผมเห็นดีด้วยและได้ประสานอาจารย์เพทาย อมาตยกุล นายกลโมสรุกเสือกกรุงเทพฯ ท่านได้ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดีในเรื่องรูปแบบของกองลูกเสือสำรองในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผมจึงได้ออกคำสั่งในนามของผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ให้ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ผู้รับผิดชอบสายงานนี้ และผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ทุกนาย ไปเข้ารับการอบรมวิชา ผู้กำกับลูกเสือของกองลูกเสือ เพื่อให้เข้าใจและมาเป็นผู้บังคับบัญชาลูกเสือสำรองในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต่อไป”

กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ได้ริเริ่มเปิดกองลูกเสือสำรองเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๐๙ ที่โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ บ้านคอยปุย ตำบลบ้านโป่ง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนเจ้าแม่หลวงอุปถัมภ์ ๒ บ้านหนองหอย ตำบลโป่งแยง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ เป็นกองลูกเสือสำรอง ชาวเขาเผ่าม้ง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานธงประจำกองให้แก่โรงเรียนทั้งสอง ณ พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ และลูกเสือสำรองชาวเขาได้เดินทางมาร่วมสวนสนามในวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ (พลตำรวจตรีนิส ชันธทัตบำรุง, บันทึก, ๒๕๔๓)

พ.ศ. ๒๕๑๒ พันตำรวจเอก สมควร ทริกุล ได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือสามัญชั้นวุฒิบัตย์ ที่ค่ายลูกเสือบ้านนาอ้อย อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร มีนายสมเกียรติ พรหมสาขา ณ สกลนคร เป็นผู้อำนวยการฝึก มีผู้รับการฝึกอบรมที่เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หลายคน อาทิ ผู้ว่าราชการจังหวัด นายทหารยศ นายพล นายอำเภอ หรือผู้กำกับการตำรวจ รวมทั้งข้าราชการหน่วยอื่นที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน พอเข้ารับการฝึกคนที่มีความคิดแตกต่างกันมาก่อน เมื่อมาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมต่างๆ ตามตารางการฝึกที่ถูกกำหนด โดยวิทยากรภายในกรอบเวลาที่กำหนด ทุกคนต่างต้องพึ่งพาซึ่งกันและกันเพื่อให้กิจกรรมนั้นแล้วเสร็จตามเวลา ทุกคนจะเริ่มรู้จักกัน มีความสมัครสมานสามัคคี มีความเป็นเพื่อนกัน มีความสนิทสนมกันมากขึ้นไม่ว่าเพศหญิงหรือชาย จนกระทั่งถึงวันสุดท้ายที่ปิดการฝึกอบรม ก็เกิดความประทับใจในไม่ตรีจิต และบรรยากาศในระหว่างการฝึกอบรม ดังนั้นเมื่อพันตำรวจเอก สมควร ทริกุล เดินทางกลับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ จึงเกิดแนวความคิดว่าทำอย่างไรจึงจะนำกระบวนการฝึกอบรมของลูกเสือ มาใช้กับพี่น้องประชาชนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสามัคคี

^(๓) พลตำรวจโท เจริญฤทธิ์ จรรย์โรมรัน นายตำรวจราชสำนักพิเศษ นายกองเอกกองอาสารักษาดินแดน อดีตผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการลูกเสือชาวบ้านคนแรก และอดีตผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เกษียณอายุราชการ เมื่อ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๔

ดั่งที่ โกลุสม์ พิพิธบริกุล^(๔) (สัมภาษณ์, ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๓) เล่าว่า “คนได้รับมอบหมายให้เป็นวิทยากรประจำหมู่บ้านในการฝึกอบรมลูกเสือสามัญชั้นวุฒิบัตย์ในขณะนั้น ซึ่งพันตำรวจเอก สมควร ทริกุล เป็นนายหมู่ ก็นสมควรเป็นคนที่มีความมุมานะ อดทนสูงมาก เข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมด้วยความสนใจ จนทำให้หมู่บ้านของ ท่านได้รับคะแนนเป็นอันดับหนึ่ง ได้รับรางวัลเครื่องหมายปิดอันใหญ่ตามประเพณีของลูกเสือสากล ความสนใจเรื่องลูกเสือชาวบ้านของท่านสมควร อีกอย่าง คือ เมื่อจบการฝึกอบรมแต่ละวันแล้ว ท่านจะมานั่งทบทวนบทเรียนร่วมกับคณะวิทยากรบางท่าน อาทิ อาจารย์วิรัตน์ นรินทร์ อาจารย์เสริม สกฤษพานิช อาจารย์วินิตา สุดสงวน เพราะท่านคิดตลอดเวลาว่าจะนำกระบวนการลูกเสือไปใช้ในการอบรมชาวบ้านได้อย่างไร”

ภาพซ้าย พ.ต.อ.สมควร ทริกุล (คนแรกซ้ายมือ) เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรลูกเสือสามัญชั้นวุฒิบัตย์ ณ ค่ายลูกเสือบ้านอ้อย อ.เมือง จ.สกลนคร

จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๑๓ พันตำรวจเอก สมควร ทริกุล จึงสามารถคิดวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์การก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ หรือ ผกค. ในพื้นที่ อำเภอด่านซ้าย ที่กำลังเริ่มขึ้นเพราะมีสิ่งบอกเหตุว่าจะรุนแรงขึ้น พันตำรวจเอก สมควร ทริกุล จึงได้ประสานกับกองอำนวยการป้องกันปราบปรามคอมมิวนิสต์ภาค ๒ หรือ กอ.ปค. ภาค ๒ (ชื่อเรียกในขณะนั้น) โดย พันตำรวจเอก สมควร ทริกุล เสนอแนะว่า ควรจัดตั้ง ชุดชาวบ้านชาวเขาชายแดน หรือ (ชบ.ชด.) ขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่คุ้มครองระวังป้องกันภัยให้กับหมู่บ้านตนเองโดยเมื่อได้รับความเห็นชอบ จึงคัดเลือกจากผู้สมัครใจเข้ารับการฝึกอบรมจากราษฎร บ้านเหล่ากอหก บ้านนาลิ่ง บ้านนาผักก้าม บ้านนาซาก บ้านแสงพา และบ้านเหมืองแพ้ว มีผู้สมัครใจหมู่บ้านละประมาณ ๑๐ คนบ้าง ๒๐ คนบ้าง หรือ ๓๐ คนบ้าง รวบรวมได้จำนวน ๑๒๐ คน ไปฝึกอบรมที่กองร้อยที่ ๒ ตำรวจตระเวนชายแดน อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และเรียนเชิญ พลเอก สลายหยุด เกิดผล เป็นประธาน ในพิธีเปิดการฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม ๑๕ วัน หลังจากฝึกได้ประมาณ

^(๔) โกลุสม์ พิพิธบริกุล วิทยากรลูกเสือสามัญชั้นวุฒิบัตย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๒ (อายุ ๓๓ ปี) ตำแหน่งสุดท้ายเป็นอาจารย์ ๒ ระดับ ๗ โรงเรียนบ้านนาอ้อยคำสะอาด ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เกษียณอายุราชการ เมื่อ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๕

๓ วันผู้รับการฝึกได้เรียกร่องลือที่ต่างๆ เช่น ขอบเขี่ยเลี้ยงวันละ ๒๐ บาท เครื่องแบบคนละ ๒ ชุด อาวุธปืนลูกซองคนละกระบอกตลอด ทั้งอาวุธสงครามอื่นๆ นอกจากนี้ยังเรียกร่องให้สนับสนุนข่าวสารอาหารแห้ง เช่นเดียวกับหน่วยตำรวจที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ พร้อมทั้งร่องของวัว ควาย เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ถ้าไม่ทำตามร่องของ จะไม่รับการฝึก พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ต้องเดินทางไปชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้รับการฝึก แม้จะใช้เวลาในการชี้แจงนานถึง ๑๑ ชั่วโมง แต่ไม่มีผู้รับการฝึกคนใดยอมรับเงื่อนไข

พันตำรวจเอก สมควร หริกุล จึงได้ตั้งคำถามว่า ในจำนวนผู้รับการฝึก ๑๒๐ คนนี้ มีใครบ้างที่เสียภาษีที่ดิน ภาษีโรงเรือน ให้กับรัฐบาลบ้าง ปรากฏว่ามีผู้ยกมือเพียง ๒๕ คน คิดเป็นเงินได้เพียง ๑๔๕ บาทเท่านั้น พันตำรวจเอก สมควร หริกุล จึงชี้แจงต่อไปว่า รัฐบาลต้องจ่ายเงินสร้างโรงเรียนประจำหมู่บ้าน ๑ หลังใช้เงิน ๑๕๐,๐๐๐ บาท จ่ายครูมาสอนลูกหลาน ๒ คน เงินเดือนคนละ ๑,๓๐๐ บาท รวม ๒,๖๐๐ บาท ปีหนึ่งเป็นเงิน ๓๑,๒๐๐ บาท นอกจากนี้รัฐบาลยังได้สร้างถนนเข้าหมู่บ้าน เพื่อให้การคมนาคม สะดวก เป็นระยะทาง ประมาณ ๑๔ กิโลเมตร เฉพาะค่าบุกเบิกทาง หรือกรุยทางอย่างเดียวก็แล้วละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท รัฐบาลให้มากมาย โดยใช้เงินภาษีอากรที่เก็บได้ จากจังหวัดอื่นๆ มาดำเนินการให้หมู่บ้าน นอกจากนั้นระหว่างรับการฝึกรัฐบาลยังจ่ายเงินเป็นค่าอาหารให้อีกด้วย แต่ชาวบ้านจะตอบแทนรัฐบาลโดยการฝึกอบรมเพียง ๑๕ วัน เท่านั้นจะไม่ได้เสียหรือเมื่อชี้แจงเสร็จปรากฏว่าผู้รับการฝึกทุกคนเข้าใจ และยอมรับการฝึกอบรมต่อไปจนเสร็จสิ้นแม้จะไม่ได้เงินตอบแทนเลยก็ตาม นอกจากนี้ในระหว่างการฝึกอบรม พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ยังได้นำวิชาการลูกเสือเข้ามาใช้กับผู้รับการฝึก เช่นวิชาชาวค่าย วิชากิจกรรมเข้าจังหวะ เพลงปลุกใจ สอนประวัติศาสตร์ชาติไทย แข่งขันเกม เล่นนิทาน กวดขันให้ใช้ระบบหมู่และกิจกรรม ๕ ร่วม มาทดลองใช้ คือ ร่วมกิน ร่วมอยู่ ร่วมคิด ร่วมศึกษา และร่วมปฏิบัติ เป็นต้น หลังจากราษฎรเหล่านั้นกลับไปอยู่หมู่บ้านของตน ก็ประกอบกำลังตามหลักทางยุทธวิธีพื้นฐาน กำหนดชื่อเรียกขานว่า “ชุดเสนีย์” หรืออีกชื่อหนึ่งเรียกว่า ชุดชาวบ้านชาวเขาชายแดน (ชบ.ชด.) มีหน้าที่ในการรายงานข่าวสารความเคลื่อนไหวของฝ่ายตรงกันข้าม ให้กับกำลังตำรวจตระเวนชายแดนที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ซึ่งปรากฏว่าได้ผลเกินคาด คือประสบความสำเร็จสามารถต่อต้านอิทธิพล ของ ผกค. ในพื้นที่ได้ระดับหนึ่ง จึงได้ขยายผลไปยังพื้นที่จังหวัดอื่นเช่น หนองคาย นอกจากนั้น พันตำรวจเอกสมควร หริกุล ได้สั่งกำชับให้ ดชด.ที่ไปปฏิบัติงานในพื้นที่ต้องออกเยี่ยมเยียนประชาชน และชุด ชบ.ชด. เสมอ เพื่อผูกมิตรให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

ต่อมามีสาเหตุหลายประการที่ต้องล้มเลิกชุดอาสาสมัครชุดชาวบ้านชายแดน ทั้งนี้เพราะการติดอาวุธให้แก่ประชาชน หากไม่สามารถควบคุมการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดเปรียบเสมือนดาบสองคม มีการเรียกร่องลือที่ต่างๆ เช่น ค่าเบี่ยเลี้ยง ค่าพาหนะ สวัสดิการต่างๆ รวมไปถึงเครื่องแบบที่มีลักษณะคล้ายกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ อีกทั้งมีหน่วยราชการอื่น ตั้งโครงการในลักษณะคล้ายคลึงกัน ทำให้ประชาชนเกิดความสับสนทางความคิด เกิดความไม่มั่นใจต่อทางราชการว่าควรยึดหน่วยงานใดเป็นหลัก

สมาชิกอาสาสมัครชาวบ้านรักษาชายแดน
อำเภอคำน้อ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย

พลตำรวจโท สุรพล จุลละพรวานท์
ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน
ตรวจเยี่ยมการฝึกอบรม “อาสาสมัครชาวบ้านชายแดน”

ในที่สุดก็มีการยกเลิกการฝึกอบรมชาวบ้านรักษาชายแดน แล้วปรับปรุงการฝึกอบรมใหม่เป็นการฝึกอบรมแบบ ลูกเสือชาวบ้านชายแดน ด้วยการติดอาวุธทางความคิดเป็นหลักในเรื่องนี้ พันตำรวจเอก ชาญยุทธ ศรีเวียง^๑ (๒๕๕๓) บันทึกไว้ว่า...วันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๑๔ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่เป็นวิทยากรอบรมลูกเสือสามัญชั้นอุดมของจังหวัดอุดรธานี เข้าร่วมปรึกษาหารือ วางแผน ในการที่จะนำกระบวนการลูกเสือมาใช้ฝึกอบรมประชาชน ณ ภัตตาคารเชี่ยมไธ้อ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ผู้เข้าร่วมประชุม คือ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล, นายวิโรจน์ พูนสุข, นายวิรัตน์ นรินทร์, นายเสริม สกกุลพานิช, นายสนอง ทองวิเศษ, นายทินกร ประสงค์สุข, นายวิชัย หล้าหา, นางสาวปราณี พลภักดี, พันตำรวจตรี สุวิชัย สายสุพรรณ, ร้อยตำรวจเอก ชาญยุทธ ศรีเวียง, ร้อยตำรวจโท ไพลิน โทษยนต์ วันนั้น พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้กล่าวว่า “ผมเป็นหัวหน้าเมืองมากมีการก่อการร้าย คนไทยฆ่ากันเอง ถ้าไม่แก้ไขให้เร็ว ประเทศไทยอาจต้องตกเป็นทาสลัทธิการเมืองแม่ ผมเชื่อว่าต้องแก้สถานการณ์บ้านเมืองได้ ผมศึกษาประวัติศาสตร์ลูกเสือโลก ลูกเสือไทย แก้ปัญหาของชาติได้ ผมจะเอากิจการลูกเสือแห่งชาติมาประยุกต์ฝึกอบรมชาวบ้าน ให้ชื่อว่า ลูกเสือชาวบ้านชายแดน จะขัดด้วยระเบียบข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติหรือไม่”

นายเสริม สกกุลพานิช (ขณะนั้นเป็นศึกษานิเทศก์จังหวัดอุดรธานี) ได้กล่าวตอบว่า “เห็นด้วย ถ้าเราทำหลักสูตรขึ้นแล้ว ทดลองทำการฝึกโดยเลือกเอาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่ง ทำการฝึกอบรม ถ้าประชาชนยอมรับเกิดผลดีต่อประชาชนและชาติบ้านเมือง ก็นำฝึกได้ ถ้าผิดระเบียบก็ไม่สามารถแก้ไขได้ ไม่ขัดต่อข้อบังคับลูกเสือแห่งชาติแต่อย่างใด”

^๑ พันตำรวจเอกชาญยุทธ ศรีเวียง อดีตผู้กำกับการ ๔ กองบังคับการการฝึกพิเศษ เสนีย์รณยุทธ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีเกษียณอายุราชการเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๒

นายวิโรจน์ พูนสุข (ศึกษาธิการภาค ๙) เห็นด้วยกับความคิดนี้ ให้ศึกษานโยบายที่ช่วยร่างหลักสูตร ตลอดจนเป็นวิทยากรฝึกอบรม ถ้าไม่ทดลองเสียก่อนก็จะไม่ทราบ

นายวิรัตน์ นรินทร์ (หัวหน้าหน่วยศึกษานโยบายเขต ๙) กล่าวว่า “หลักสูตรควรใช้เวลาในการฝึกอบรมไม่เกิน ๗ วัน เลือกเอาวิชาลูกเสือมาบรรจุให้เหมาะสมกับความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น เปิดการฝึกอบรมก่อนค่อยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมต่อไป”

หลังจากปรับปรุทานอาหารเย็นในวันนั้นแล้ว ต่อมาไม่นานประมาณวันที่ ๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๑๔ เวลา ๑๐.๐๐ น. พันตำรวจเอก สมควร หริกุล จึงได้เชิญคณะผู้ริเริ่มการอบรมลูกเสือชาวบ้านไปประชุมต่ออีกครั้งที่ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต ๔ มีผู้เข้าร่วมประชุม ๑๓ คน เป็นศึกษานโยบายเขตการศึกษา ๙ จำนวน ๗ คน ฝ่ายตำรวจตระเวนชายแดน ๖ คน และ ๒ ใน ๖ คน คือ ผู้บังคับกองร้อย และผู้บังคับหมวด ที่รับผิดชอบพื้นที่จังหวัดเลย คือ ร้อยตำรวจโท สมพงษ์ พันธุ์ผล ผู้บังคับกองร้อยที่ ๒ ตำรวจตระเวนชายแดนอำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย และร้อยตำรวจโท เสรีไทย เขาวัว ผู้บังคับหมวดตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑๖ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ในการประชุมวันนั้น พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้บรรยายสรุปสถานการณ์โลก และสถานการณ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งสถานการณ์ของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว เขมร มาเลเซีย ซึ่งกำลังถูกแทรกซึม บ่อนทำลาย โดยลัทธิคอมมิวนิสต์ เช่นเดียวกับทุกภาคของไทย โดยเฉพาะจังหวัดเลย โดยดูจากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นที่ ภูชี้แก้ว ตำบลกกสะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย ระหว่างวันที่ ๓-๑๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ที่กำลังตำรวจตระเวนชายแดนและตำรวจภูธรจังหวัดเลยตกอยู่ในวงล้อมของผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ มั้งแดง ถ้าเหตุการณ์บ้านเมืองรุนแรงเช่นนี้เกิดขึ้นทุกหนทุกแห่งประเทศไทย จะมีคนล้มตายมากมาย จะสูญเสียทุกสิ่งทุกอย่าง และสุดท้ายจะสิ้นชาติ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้เสนอความคิดในการแก้ปัญหาของชาติด้วยการทำความเข้าใจกับพี่น้องประชาชนให้เข้าใจในสถานการณ์บ้านเมืองไทยขณะนั้น เพื่อให้เข้ามาช่วยกันธำรงรักษาสิ่งที่มีอยู่ เช่น สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ระบอบการปกครองประชาธิปไตย วัฒนธรรมของชาติไว้ให้ได้ ชาติก็จะมีมั่นคงยั่งยืนสืบไป ถ้ายอมรับลัทธิเผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เราจะสูญเสียทุกอย่างทุกอย่าง เสียเอกราช ควรใช้วิธีการของลูกเสือสนับสนุนการฝึกอบรม เมื่อขอให้ที่ประชุมร่วมกันพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาที่ประชุมร่วมกันแสดงความคิดเห็น และลงมติในการแก้ปัญหาของชาติบ้านเมือง จากมติที่ประชุมในวันนั้น จึงได้เกิด การฝึกอบรมชาวบ้าน ชื่อว่า ลูกเสือชาวบ้านชายแดน ต่อมาเปลี่ยนเป็น ลูกเสือชาวบ้าน ซึ่งพันตำรวจเอก สมควร หริกุล ได้มอบนโยบายเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรให้นายเสริม สกกุลพานิช และนายวิรัตน์ นรินทร์ ร่างหลักสูตรให้เสร็จภายใน ๕ วัน ให้ร้อยตำรวจโท โพลีรุ โภชนนัต เป็นเลขานุการ ร้อยตำรวจเอก ชาญยุทธ ศรีเวียง เป็นผู้ประสานงาน เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรม โดยเน้นเรื่องความมั่นคงของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ วัฒนธรรมไทย ความสงบเรียบร้อย เศรษฐกิจ กิจกรรมลูกเสือของไทย การศึกษา การพัฒนา ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับความมั่นคง การบริหาร การปกครองเปรียบเทียบ สถาบันชาติ กิจกรรม ๕ ร่วม (คือร่วมกัน ร่วมอยู่ ร่วมศึกษา ร่วมทำงาน และร่วมแก้ปัญหา) และกิจกรรมเข้าจังหวะ

นายวิรัตน์ นรินทร์ และนายเสริม สกกุลพานิช ใช้เวลาระหว่างวันที่ ๒-๗ สิงหาคม ๒๕๑๔ ร่างหลักสูตร แล้วส่งให้ พันตำรวจเอก สมควร หริกุล ตรวจสอบแก้ไขให้ตรงตามนโยบาย และเจตนารมณ์ ที่ต้องการให้บรรจุในหลักสูตรการฝึกอบรม เช่น เพลงปลุกใจ เพลงเดือนสติของผู้รับการฝึก เพลงที่มีกิจกรรมเข้าจังหวะ เพลงร่าวกสนุกสนานรื่นเริง เกิดความเข้าใจ และเหมาะสมกับวิชาการด้วย

“ ซึ่งท่านทั้งหลายที่มีนามข้างต้นนี้ เป็นผู้บุกเบิกหลักสูตรลูกเสือชาวบ้าน ตามนโยบาย พันตำรวจเอก สมควร หริกุล เป็นบันทึกประวัติศาสตร์หน้าหนึ่งของลูกเสือชาวบ้าน ”

การอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นแรก

สำหรับการฝึกอบรมลูกเสือชาวบ้านรุ่นแรกที่บ้านเหล่ากอหก ตำบลแสงพา อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลยนั้น พันตำรวจเอก บุญชิต อักษร^(๒) (๒๕๕๓) บันทึกไว้ว่า จากการวิเคราะห์สถานการณ์ในขณะนั้นน่าจะมีมูลเหตุสำคัญ คือ

๑. หลังจากเหตุการณ์ที่ภูชี้แก้วยุติลง ฝ่ายรัฐบาลสามารถเข้าควบคุมพื้นที่ได้แล้ว และมีแนวความคิดจะเคลื่อนย้ายชาวเขาเผ่าม้งที่บ้านภูชี้แก้ว บ้านป่ายาบ และบ้านทับเบิกลงไปยังพื้นที่ราบ เขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์

๒. แม้ว่าเหตุการณ์สู้รบที่ภูชี้แก้วจะยุติลง แต่ยังคงมีการเคลื่อนไหวของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย มีการล่าเหยื่ออาวุธยุทโธปกรณ์ เสบียงอาหาร และกำลังคนจากประเทศลาวไปสมทบกับกองกำลังมั้งแดงที่บริเวณภูหินร่องกล้า บริเวณพื้นที่เขาค้อ โดยใช้เส้นทางผ่านบ้านแสงพา บ้านเหล่ากอหก

๓. เพื่อแย่งชิงประชาชนในพื้นที่มาเป็นฝ่ายรัฐบาล สร้างขวัญ และกำลังใจให้มีความรักความสามัคคี รักและหวงแหนประเทศชาติ บ้านเหล่ากอหกในขณะนั้นอยู่ห่างไกลการคมนาคม ผู้ก่อการร้ายพยายามเข้าช่วงชิง และประกาศเป็นเขตปลดปล่อย (ปลดอานาจารัฐ)

สภาพหมู่บ้านเหล่ากอหก
ถิ่นกำเนิดลูกเสือชาวบ้าน พ.ศ. ๒๕๑๔

สภาพหมู่บ้านเหล่ากอหก
ถิ่นกำเนิดลูกเสือชาวบ้าน เมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๔

^(๒) พันตำรวจเอก บุญชิต อักษร อดีตผู้กำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔ ค่ายเสนาธิรณยุทธ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เกษียณอายุราชการเมื่อ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๑